

บทที่ 1

แนวความคิดเกี่ยวกับนโยบาย

สาธารณะ

ความหมายของนโยบายสาธารณะ

- **Ira Sharkansky (1970:1)** “กิจกรรมที่กระทำโดยรัฐบาล ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของรัฐบาล”
- **Thomas R.Dye (1984:1)** “สิ่งที่รัฐบาลเลือกจะกระทำหรือไม่กระทำ”
- **James E. Anderson (1994: 5-6)** “นโยบายสาธารณะ คือ แนวทางการปฏิบัติหรือการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และจะต้องกระทำให้สำเร็จ มิใช่เพียงแต่สิ่งที่รัฐบาลคิดหรือตั้งใจที่จะกระทำหรือเสนอให้กระทำเท่านั้น”
- **Kenneth Prewitt และ Sidney Verba (1983: 652-653)** “พันธะสัญญาระยะยาวที่รัฐบาลมีต่อประชาชน โดยพันธะสัญญาดังกล่าวอยู่ในรูปของกฎหมาย”

ความหมายของนโยบายสาธารณะ (ต่อ)

- **Carl j. Friedrich (1963: 70)** “นโยบายสาธารณะ คือชุดของข้อเสนอเกี่ยวกับการกระทำของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือรัฐบาล ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ประกอบไปด้วยปัญหา อุปสรรค และโอกาส เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาของประชาชน”
- **David Easton (1953: 129)** “เป็นอำนาจในการจัดสรรค่านิยมของสังคมและผู้ที่มีอำนาจในการจัดสรร ก็คือ รัฐบาลและสิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำ”
- **Heinz Eulau และ Kennett Prewitt (1973: 465)** “การตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่มีพันธะผูกพันในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง”

ความหมายของนโยบายสาธารณะ (ต่อ)

- **Hugh Heclo (1972: 85)** “สิ่งที่รัฐบาลตกลงใจที่จะกระทำจริงๆ โดยประกอบไปด้วยชุดของการกระทำที่เป็นระบบที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา”
- **Mark considine (1994: 3-6)** “นโยบายสาธารณะเป็นการกระทำที่เกิดจากการใช้อำนาจของรัฐที่จะผูกมัดการใช้ทรัพยากรของสังคมในการสนับสนุนค่านิยมที่พึงปรารถนาของสังคม”
- **Fred M. Frohock (1979 11)** “แบบแผนการกระทำเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งหรือการให้สิ่งตอบแทนสำหรับความร่วมมือของประชาชน”

การวิเคราะห์องค์ประกอบของความหมายนโยบายสาธารณะ

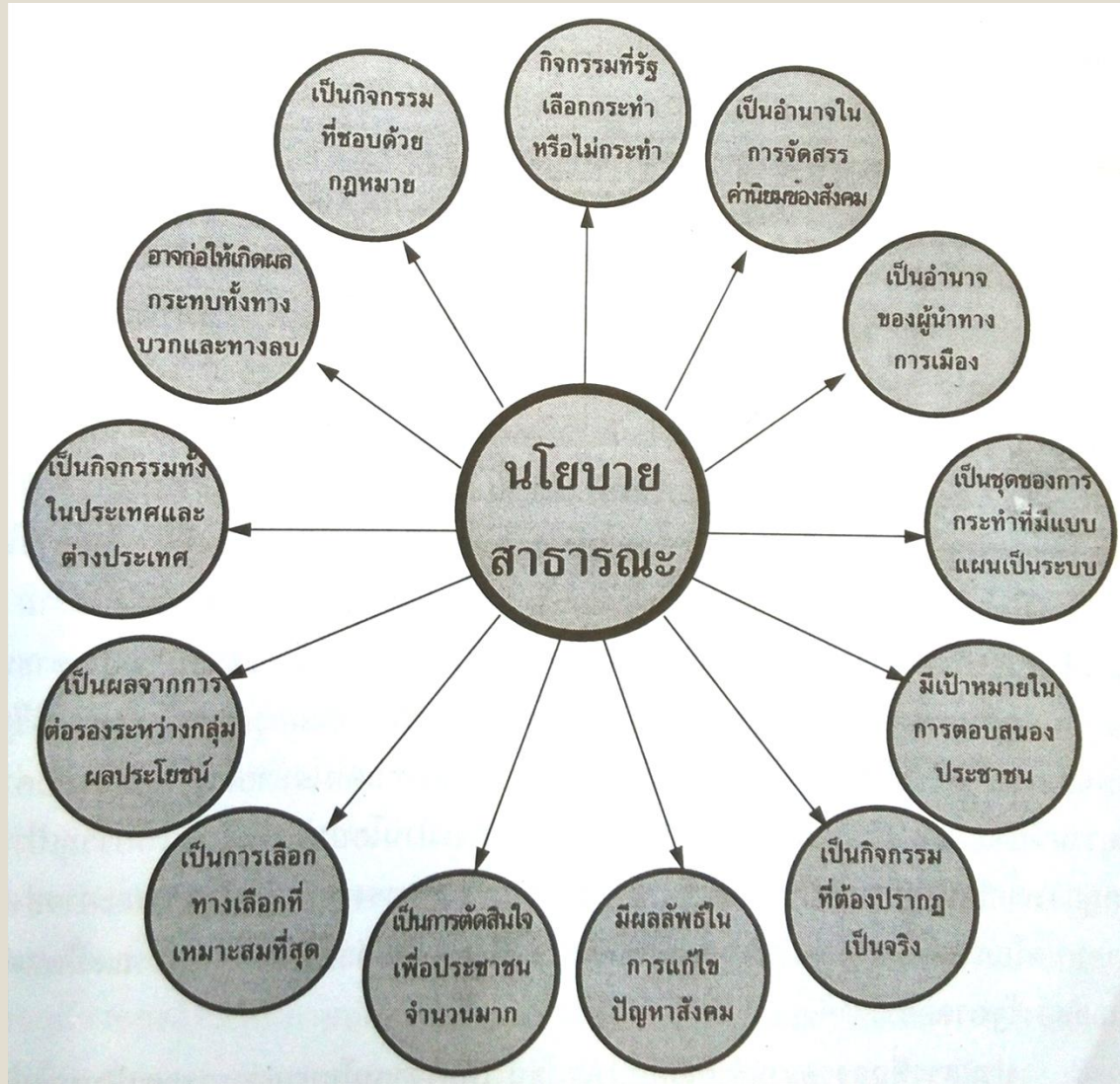
- เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ
- เป็นการใช้อำนาจของรัฐในการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนองค่านิยมของสังคม ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ พรรคการเมือง สถาบันราชการ ข้าราชการและประมุขของประเทศ
- กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องเป็นชุดของการกระทำที่มีแบบแผน และเป็นการกระทำที่มีการสานต่ออย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง
- กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องมีเป้าหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนจำนวนมาก

การวิเคราะห์องค์ประกอบของความหมายนโยบายสาธารณะ (ต่อ)

- เป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำให้ปรากฏเป็นจริง
- กิจกรรมที่เลือกกระทำต้องมีผลลัพธ์ในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของสังคม
- เป็นการตัดสินใจที่จะกระทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมากมิใช่การตัดใจเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคล
- เป็นการเลือกทางเลือกที่จะกระทำ โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ทั้งทางการเมืองและสังคม
- เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการต่อรองหรือประนีประนอมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์องค์ประกอบของความหมายนโยบาย สาธารณะ (ต่อ)

- เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งกิจกรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ อาจก่อให้เกิดผลทั้งทางบวกและทางลบต่อสังคม
- เป็นกิจกรรมที่ชอบด้วยกฎหมาย

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ

ประการแรก ความสำคัญต่อผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งก็หมายถึง รัฐบาล หากรัฐบาลกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ก็จะทำให้ รัฐบาลได้รับความศรัทธาเชื่อถือจากประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ารัฐบาล สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ (ต่อ)

ประการที่สอง ความสำคัญของประชาชน เนื่องจากนโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตทางการเมือง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ดังนั้นประชาชนจึงสามารถแสดงออกซึ่งความต้องการของตน ผ่านกลไกกลต่าง ๆ ทางการเมือง หรือพรรคการเมือง

สรุป นโยบายสาธารณะที่ดีต้องสอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของประชาชน เมื่อถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเสมอภาคทั่วหน้า

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ (ต่อ)

นโยบายสาธารณะยังมีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศของรัฐบาลในด้านต่างๆ ได้แก่

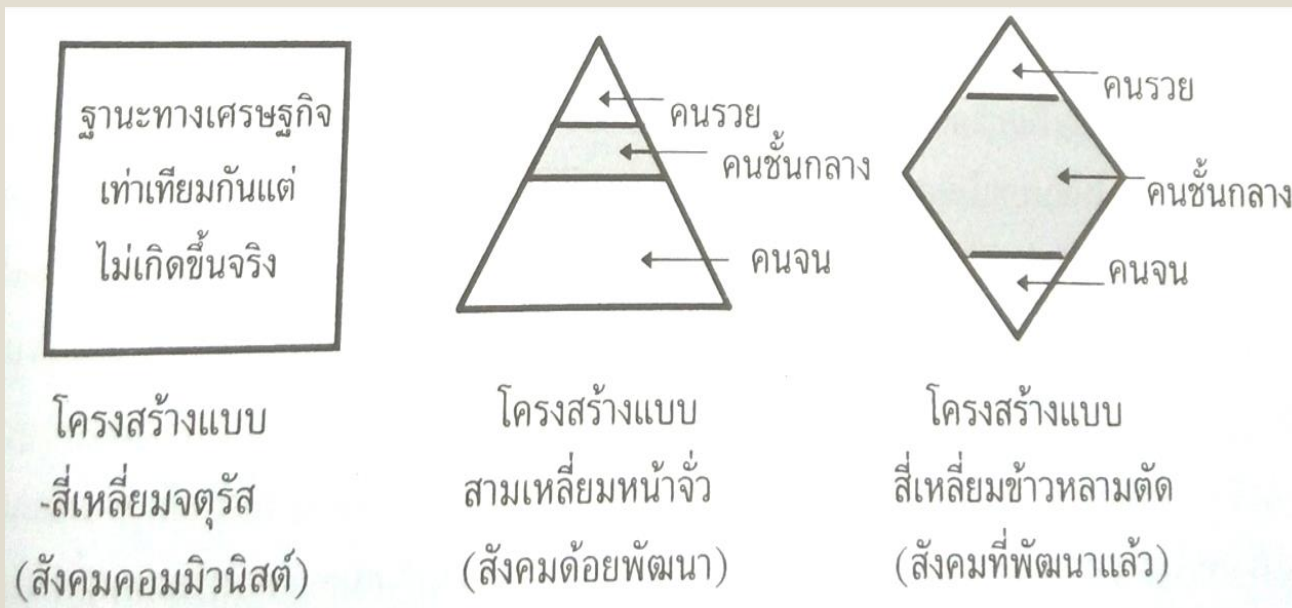
- เป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินทิศทางการพัฒนาประเทศ แนวทางการพัฒนาประเทศจะมีทิศทางอย่างไร เน้นหนักด้านไหน ล้วนขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล แต่ละรัฐบาลเป็นสำคัญ
- เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการตอบสนองความต้องการของประชาชน
- เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของประชาชน
- เป็นการใช้อำนาจของรัฐบาลเพื่อจัดสรรค่านิยมทางสังคม

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ (ต่อ)

- เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม เช่น **ในทางเศรษฐกิจ** รัฐบาลจะต้องยกเลิกนโยบายที่คุ้มครองการผูกขาดการค้าทางเศรษฐกิจและส่งเสริมให้มีการแข่งขันอย่างเสรี **ในทางสังคม** รัฐบาลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับสวัสดิการจากรัฐบาลอย่างเสมอภาคละเท่าเทียมกัน **ในทางการเมือง** รัฐบาลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีประสิทธิภาพทางการเมืองอย่างเสมอภาค โดยไม่จำกัดเรื่องเพศ ศาสนา เชื้อชาติ

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ (ต่อ)

- เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการเสริมสร้างความเสมอภาคในโอกาสแก่ประชาชน

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ (ต่อ)

- เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการกระจายความเจริญไปสู่ชนบท
- เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพราะการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาการผลิต ทั้งการผลิตสินค้าและบริการ และเป็นการผลิตที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มสูง
- เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่ทำให้นโยบายสาธารณะประสบความสำเร็จ

- **ประการแรก** การมีเป้าหมายประสงค์หรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
- **ประการที่สอง** ต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
- **ประการที่สาม** ต้องมีงบประมาณสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเหมาะสม
- **ประการสุดท้าย** ต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชน

นโยบายสาธารณะกับระบอบการเมือง

ระบอบการปกครองแบบอำนาจนิยม

ผู้ปกครองในระบอบนี้จะมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการกำหนดนโยบายซึ่งจะมุ่งเน้นประโยชน์ของประชาชน ความเจริญรุ่งเรือง ความเสมอภาค และความอยู่ดีกินดีของประชาชน โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน ตามแนวความคิดของ Plato และ Aristotle

หากผู้ปกครองมีลักษณะเป็นทรราชย์ (Tyranny) หรือคณาธิปไตย (oligarch) จะมีลักษณะทำเพื่อส่วนตนหรือพวกพ้อง โดยใช้ประชาชนเป็นเพียงข้ออ้างในการกำหนดนโยบาย

นโยบายสาธารณะกับระบอบการเมือง

ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

ในประเทศหรือสังคมที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพอย่างเสมอภาคทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ผู้ปกครองจึงต้องใช้อำนาจให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน ระบอบประชาธิปไตยที่ดีนั้นจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อสะท้อนให้เห็นความต้องการและค่านิยมของประชาชน

แนวทางการศึกษานโยบายสาธารณะ

การศึกษานโยบายสาธารณะมีความสัมพันธ์กันระหว่างรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งมีข้อแตกต่างกันที่สามารถจำแนกได้ดังนี้

- การศึกษานโยบายตามแนวทางรัฐศาสตร์ จะถือว่าการศึกษานโยบายสาธารณะเป็นแขนงวิชาของรัฐศาสตร์ มุ่งเน้น เรื่อง เนื้อหาสาระ ของนโยบาย ซึ่งแท้จริงก็คือ ประเด็นต่างๆที่กำลังเกิดขึ้นในแต่ละขณะนั่นเอง
- วงการรัฐประศาสนศาสตร์ให้ความสำคัญในเรื่องนโยบายสาธารณะมาก จนถึงกับกล่าวว่า รัฐประศาสนศาสตร์คือนโยบายสาธารณะ